

Tob'anem

Ub'antajik tzij

K'o jun ak'al are taq ke'ek pa juyub', kukaye'j uwach jun je'lalaj juyub'. Utz karilo kuchajij le uwachulew. Man kraj taj kab'an k'ax chike taq che' xuquje' chike awajib'. Are taq kril jun che' eq'ajnaq uq'ab', ke'usuk'umaj kan kiwach.

Xuquje' je kub'ano chike le taq chikop, ri k'ax kib'anom kuk'amb'i pa rachoch. Ke'ukunaj, ke'uchajij, are taq e utz chik kutzoqopij b'ik. K'ax le ranima' ri alaj ak'al rumal le k'axk'olil kb'an pa le k'iche'laj. Kuchomaj chi le uwach ulew, je taq chikop keb'isonik are taq kkiriq k'ax.

Pa jun q'ij, paq'ij chil chaqab' xub'an jun q'eqal jab'. Le woja xutikij b'ik le rachoch le alaj ak'al. K'o ta jun winaq ktob'an che, rumal wa' sib'alaj xoq'ik. Konojel le taq chikop re juyub' xkita' uloq le roq'ej le alaj ak'al. Rumal wa' xkiriq kib' konojel le taq chikop, xkiraq kichi' pa le jab'. Ktani ta chik le jab'. Xkichomaj uto'ik ri alaj ak'al, xkik'amb'i pa jun pek, ja wi' k'o wi le kachoch. Chi ri' k'o ak'aslemal quq', xe cha chech. Xwar le alaj ala, pa le uwaram xrachik'aj chi kekiko't le chikop ruk' xuquje' ruk' jun alaj ali. Xuquje' rumal ri utzil xkib'an che. Xkib'ij che chi rumal je ub'anom kan are' chike, kmik je kkib'an che. Are taq xk'astaj le alaj ak'al, xrilo' chi konojel le chikop e k'o ruk' xuquje' ruk' le alaj ali. Le alaj ak'al xkiko'tik rumal le utzilal xb'an che pa uk'aslemal. Rumal wa' ixkanaj kan pa le juyub' k'uk le e chikop. Chila' k'o wi kuk' kmik.

Alfredo Pedro Ixcatcoy Chaj
Quetzaltenango, Quetzaltenango

